

Ernst Cothmann

Meditationes Piaae : De Remediis Adversus Calamitates, Pressuras, Atque calumnias. Et De Inimicis Diligendis

Rostochii: Rostochii: Hallerfordius: Pedanus, 1614

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn737667737>

Druck Freier Zugang

Cöthmann.

R.U. theol. 1614.

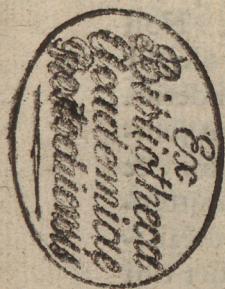
MEDITATIONES PIÆ,
DE
REMEDIIIS AD-
VERSUS CALAMI-
TATES, PRESSURAS
ATQ; CALUMNIAS,
ET
DE INIMICIS DILI-
GENDIS,

EXCERPTÆ EX S. AUGUSTINO,

Et in ordinem aliquem redacta,

AB

ERNESTO COTHMAN,
 Jurisconsulto .

ROSTOCHII,

Typis JOACHIMI PEDANI, Anno 1614.

Impensâ JOHANN: HALLERFORDII,

1614

MEDITATIONES PIÆ DE REMEDIIS ADVERSUS CA- LAMITATES, PRESSURAS ET CA- LUMNIAS.

IN COMMODIS. & fortunis adversis nullum nec antiquius, nec melius nec certius remedium est, quàm cogitare & scire, *Deum esse calamitatum autorem*. Ne igitur dicamus calamitosi & injuriis pressi: Hoc nobis Diabolus fecit; Hoc nobis homo fecit; Prorus ad Deum nostrum referamus flagellum nostrum, quia nec Diabolus nec homo nobis aliquid facit, nisi Deus permittat, permittit autem nihil, nisi quod nobis prodest *August. Ps. 31. & Ps. 55.* cupiditatem nocendi uterq; potest habere propriam: potestatem autem si ille non dat, non habet *August. Ps. 32.* Non enim est potestas nisi à Deo *ad Ro. 13. v. 1.* Sic Diabolo, sic homini nulla est potestas in hominem, nisi desuper detur. Stabat iudex vivorum & mortuorum ante hominem iudicem, & inflavit se homo iudex, videns ante se Christum, & ait: Nescis, quia potestatem habeo occidendi & dimittendi te. At ille, qui venerat & eum docere, à quo judicabatur, Non haberes, inquit, in me potestatem, nisi esset tibi desuper data. Et homo & Diabolus non nisi acceptâ potestate nocent, sed proficientibus non nocent *August. Ps. 103.* Quid ipse Diabolus? Ausus nē est vel unam oviculam tollere viro sancto Job, nisi prius diceret: Mitte manum tuam, h. e. da potestatem ille volebat: sed ille non sinebat. Quando ille permisit, ille potuit. Non ergo ille potuit, sed qui permisit. Ideo benè eruditus ipse Job non ait: Dominus dedit & Diabolus abstulit; sed, Dominus dedit, & Dominus abstulit, sicut Domino placuit, ita factum est, non sicut Dia-

Diabolo placuit. *Aug. d. Psal. 32.* Et cum à capite usq; ad pedes in putredine vermium flueret, nec tunc tribuit Diabolo aliquam potentiam Job; sed & cum ei suggessisset & uxor ejus, quam solam reliquerat Diabolus non consolatricem mariti, sed adjutricem sui, & dixisset ei: dic aliquod verbum in Deum, & morere; dixit ei, locuta es tanquam una ex insipientibus mulieribus; Si bona suscepimus de manu Domini, mala quare non sustinebimus? *Aug. Psal. 90.* Insulsi certè pueri sumus in domo patris amantes patrem, si nobis blandiatur, & odio habentes, quando nos flagellat: quasi non & blandiens & flagellans hæreditatem nobis pareat *Aug. Psal. 32.* Quod Dominus Deus noster nos permittit pati flagellum, corrigentis est, non poena damnantis *August. in Job. cap. 1. tract. 7. & Ep. 121.* intelligamus homines, medicum nostrum esse Deum: & tribulationem medicamentum esse ad salutem, non poenam ad damnationem *Aug. Ps. 21. & Psal. 22.* Quid verò non misericorditer nobis præstatur à Domino Deo, à quo etiam tribulatio beneficium est? Nam res prospera donum est consolantis: res autem adversa donum est admonentis Dei *August. epist. 87.* Breve scilicet mysterium, ut noverimus eum misericorditer dare, cum dat, misericorditer auferre, cum tollit: nec nos credamus à misericordia ejus derelinqui, qui nobis aut blanditur dando, ne deficiamus, aut corripit exultantes, ne pereamus. Sive ergò in ejus donis, sive in ejus flagellis, laudemus Deum, Laus flagellantis, medicina est vulneris. *August. Psal. 144.* Quicquid hic accidit, contra voluntatem nostram noverimus non accidere, nisi de voluntate Dei, de providentia ipsius, de ordine ipsius, de nutu ipsius, de legibus ipsius; & si nos non intelligimus quid quare fiat: demus hoc providentiæ ipsius, quia non fit sine causa *August. Psal. 148.* Tu igitur, sancte Domine, cor mentemq; nostram rege, ut te calamita-

rum nostrarum autorem cogitemus in timore, & tremore
Pf. 1. v. 11.

SECUNDUM remedium est, ut in calamitatibus ad ipsum
verum calamitatum autorem confugiamus. Quando tribula-
mur, utiq; è tribulatione exire desideramus. Si carcer fecit
tribulationem, exire de carcere exquirimus; si fames fecit tri-
bulationem, saturitatem exquirimus; si damnum fecit tribu-
lationem, lucrum exquirimus; si peregrinatio fecit tribulati-
onem, civitatem carnis nostræ exquirimus & quid cuncta
commemoremus? quando cuncta commemoremus? Sed si
velimus esse transilientes, in die tribulationis nostræ, Deum
exquiramus, non per Deum aliud, sed per tribulationem
Deum *Aug. Pf. 76.* in cruce nimirum, calamitate, & tribula-
tione ad Deum oremus, & clamemus, & Deum timeamus,
Jacob, 5. v. 13. nullum enim majus, nullum melius negotium
est in tribulatione, quàm recedere ab eo strepitu, qui foris est
& ire in interiora mentis secretaria, ibi Deum in vocemus,
ubi nemo videt gementem & subvenientem, illius cubiculi
adversus omnem extrinsecus illatam molestiam ostium clau-
damus, humiliemus nos ipsos in confessione peccati, magni-
ficemus & laudemus Deum & corripientem & consolantem.
Prorsus hoc omninò tenendum *August. Psal. 34.* & in omni
tribulatione ad Deum confugiendum est, siue sit tribulatio
in re familiari, siue sit in salute corporis, siue de periculo cha-
rissimorum, siue de aliqua re ad hujus vitæ sustentationem
necessaria *Aug. Psal. 45.* siue quando maledicimur, & quid
agamus non habemus; quando nobis jactantur opprobria, &
quomodo corrigamus eum, à quo jactantur, non invenimus.
August. Ps. 68. & Psal. 70. siue fera in nos sæviat, siue serpens in-
fidiatur, siue homo nos oderit, siue Diabolus nos impugnet.
Aug. Ps. 32. siue supervenerit hyems torporis, tempestas ti-
moris, trigus tristitiæ: siue sit aliqua ex honoratio, siue humilia-
tio

tio *Aug. Ps. 66.* nullum omnino aliud refugium debet esse nobis Christianis, quàm Salvator noster, quò cum confugerimus fortes erimus. *August. d. Psal. 45.* nihil aliud nobis restat, nisi orare. *Aug. d. Psal. 68. & Psal. 70.* cor habeamus fixum in illo, qui se non subtrahit, etsi quasi subtrahit aurem plorantibus, sed apponit misericordiam deprecantibus. Novit, quid agat, qui nos fecit: novit & reficere nos: bonus est structor, qui ædificavit domum; si aliquid ibi deciderit, novit reficere *Aug. Psal. 21.* Tu igitur Deus sis spes nostra inter tentationes, inter iniquitates, inter scandala, inter apertas oppugnationes & subdolas locutiones: inter eos, qui ore suo benedicunt & corde suo maledicunt: inter eos, qui honorem nostrum cogitant repellere: inter susurrone, detractores, Deo odibiles, ubi possunt, palàm oppugnantes, ubi non possunt, occultè insidiantes falsò laudantes, verè inimicantes *Aug. Psal. 61.* Tu sis medicus noster omnisciens & omnipotens: & nobis, qui quotidie & nos ipsos vulneramus, & ab aliis vulneramur, prorogandæ misericordiæ quotidianam medicinam propina *August. Homil. 28.*

TERTIUM remedium est *testimonium bonæ conscientie.* Inter omnes namque tribulationes humanæ animæ nulla est major tribulatio quam conscientia delictorum. Si enim ibi requies non est propter abundantiam iniquitatis, quoniam & ibi Deus non est, quid facturus est homo? Quò confugiet, cum cepit pati tribulationes? Fugiet ab agro ad civitatem, à publico ad domum, à domo ad cubiculum, & sequitur tribulatio. A cubiculo jam quò fugiat, non habet, nisi interius ad cubile suum. Porro, si ibi tumultus est, si fumus iniquitatis, si flamma sceleris, non illuc potest confugere. Pellitur enim inde: & cum inde pellitur, à se ipso pellitur. Et ecce hostem suum invenit, quò confugerat, se ipsum. Quò fugiturus est? Quocunque fugerit

fugerit, setalem trahit post se; & quocunque talem traxerit se, cruciat se. Sed à seipso sunt tribulationes tantò acerbiores, quantò interiores. Ceterum si ibi vulnus non sit, sanumque sit intus hominis, quod conscientia vocatur, ubicunque alibi passus fuerit tribulationes, illuc confugiet, & ibi inveniet Deum *August. Psal. 45.* Si igitur incurrerit tibi tribulatio, & quæras te defendere, & fortè nemo accipiat defensionem tuam, & tu jam perturberis, quasi perdidideris causam tuam, quia nullius habeas defensionem, aut testimonium: custodi intus innocentiam tuam, ubi nemo opprimit causam tuam. Prævaluit in te falsum testimonium? sed apud homines. Nunquid apud Deum valebit, ubi causa tua dicenda est? Quando Deus iudex erit, alius testis, quàm conscientia tua non erit inter iudicem iustum, & conscientiam tuam noli timere, nisi causam tuam: si causam malam non habueris, nullum accusatorem pertimesces, nullum falsum testem refelles, nullum verum requires: Tu tantum bonam conscientiam affer, *Aug. Psal. 37.* Est interior pulchritudo conscientia, ibi videt Christus, ibi amat Christus, ibi alloquitur Christus, ibi punit Christus, ibi coronat Christus, *August. Psal. 44.* Hac conscientia fretis Martyribus parum fuit perdere Pecuniam, quando proscripti sunt: perdiderunt & animam suam, quando passi sunt perdiderunt animam, ut in vitam æternam invenirent eam, *August. Psal. 52.* Hac conscientia mater Machabæa tyranni immanitatem & ferocitatem contemnens & deridens, & filios numero plures & seipsam morti libens lubensque tradidit, *Machab. 2. cap. 7.* Hac conscientia Evangelistæ & Apostoli durissima, ignominiosissima, sævissima, & crudelissima quæque perpefferunt, *August. Epist. 50. Psal. 29. Ps. 35. Psal. 36.* Hac conscientia Stephanus ibat ovans animis & spe sua damna levabat, *Act. 7.* Tu igitur Deus noster in nobis

bis quoque conscientiam rectam & bonam crea, ut ad calamitates, adversitates, opprobria, calumnias, & persecutiones fortiter stemus: tibi gloriam tribuamus, & per multas tribulationes regnum tuum ingrediamur. *Actor. 14. v. 22.*

QUARTUM remedium est *preparatio ad crucem & persecutiones.* Nam, cum Christum sequi velimus, Christi discipuli esse cupiamus, Christo digni haberi desideremus: necesse est, ut nosmetipsos abnegemus, & crucem nostram quotidie ferre discamus, *Matt. 10. v. 38. & c. 16. v. 24. Marc. 8. v. 34. Luc. 14. v. 24.* In tranquillitate pacis comprehendamus doctrinam sapientiae, quae inter Tribulationum turbines difficulter agnoscitur, nec facile inveniuntur in adversitate praesidia, quae non fuerunt in pace quæsita. Sed quemadmodum jacula praevisa minus feriunt, sic calamitates & tentationes ante cogitata patientius recipiuntur, & tolerantur, *Eccles. 7. v. 30. August. Psal. 55. & Psal. 59.* Efficiuntque ne vitam hanc quasi prosperam eligamus, & solam adversam devitemus, sed utramque caveamus, illam, ne corrumpat, istam, ne frangat, *Aug. Psal. 74.* & in tribulationibus, in pressuris, in tentationibus fortes simus, perduremus, *Aug. Psal. 39.* duremus inter contradicentes, perferamus minas, bibamus opprobria, *Aug. Ps. 54.* clamemus cum Jobo, Dominus dedit, dominus abstulit, sit Nomen Domini benedictum: Domino sic placuit, sit Domini placitum benedictum: Dominus sic voluit, sit voluntas Domini benedicta, *Job. 1. v. 21.* Utamur mundo isto indifferenter, nec extollamur, quando res prosperae accedunt; nec frangamur, quando res adversae sunt: sed ubique Dominum benedicamus, non solum, quando abundamus, sed etiam, quando amittimus: non solum, quando sani sumus, sed etiam, quando agrotamus: ut sit in nobis vera illa cantio, benedicam dominum omni tempore, semper laus ejus in ore meo. Si ergo semper: &
quan-

quando arridet prosperitas, & quando tristis est adversitas;
August. Psal. 138. Tu igitur Deus sis in corde quarentium te.
in corde confidentium tibi, & proicientium se in te, &
plorantium in sinu tuo post vias difficiles & tu facilis abster-
gas lacrimas nostras, ut magis ploremus, & gaudeamus in
fletibus, *August. confess. 5. cap. 2.* Te inspirante, id volu-
mus: te adjuvante, id possumus *August. epist. 134.* Tu hor-
tare pigros, doce studiosos: hortare, ut pugnemus, adjuva
dimicantes; deficientes subleva; laborantes ne desere: adju-
va, ut vincamus, & vincentes corona, *August. Psal. 32.*

QUINTUM remedium, præcedenti velut injunctum,
est *fides*, atque *constantia*, quæ exemplis ex calamitatibus
erëptorum confirmanda est. Quemadmodum enim insula
undique circumstrepentibus fluctibus tundi potest, frangi
non potest, magis magisque ipsa frangit fluctus venientes,
quàm frangatur ab eis: Sic & Ecclesiæ DEI pullulantes per to-
tum orbem terrarum patiuntur persecutiones undique fre-
mentium infidelium, & ecce stant insulæ, & jam placatum
est mare, *Aug. Ps. 96.* Liberavit Jehova Adamum & Evam
de Diaboli potestate *Gen. 3. v. 7.* de diluvio Noam, *Gen. 9. v. 7.*
Abraham à fame, *Gen. 26. v. 1. & c. 41. Actor. 7. v. 11. August.*
Psal. 33. Lothum de cœlesti incendio, *Gen. 19. v. 12.* Isaac
de imminente gladio, *Gen. 22. v. 1. & seq.* Joseph de calu-
mnia mulieris, & è custodia carceris, *Genes. 39. v. 7. & seqq.*
& c. 41. v. 40. & seqq. Moysen ab Ægyptiis, *Exod. 14. v. 7. & seqq.*
ab excidio civitatis Rahab, *Jos. 6. v. 17. & v. 23.* Susannam
à testibus falsis, *Daniel. 17.* Daniele de lacu leonum, *Da-
niel. 6. v. 16.* tres viros ab ignibus, *Daniel. 3. v. 23. & seqq. Au-
gust. epist. 120.* Humiliatus videbatur Job perditâ substantiâ
suâ, perditis filiis suis, perditis, quæ servabat, perditis, quib-
us servabat, remanet sine hereditate, & quod est tristius, sine
herede, remanet ad totam vitam suam non habens consolatricem
sed

sed Diaboli potius ad iutricem: Humiliatus videbatur, videlicet, si miser factus est, videlicet, si non erat in abscondito vultus DEI. Nudus, ait, exi de utero matris, nudus revertar in terram. Dominus dedit Dominus abstulit, sicut Domino placuit, ita factum est, sit nomen Domini benedictum; Istæ geminæ laudes Dei unde sunt? videte pauperem foris, intus divitem; Istæ geminæ laudes non exirent de ejus ore, nisi thesaurum haberet in corde, *August. Psal. 30.* Nonne martyres amati sunt vehementer, & quando nos commemoramus, exardescimus in amore? Quid in illis amamus fratres? membra laniata à feris. Quid foedius, si oculos carnis interrogas? Quid pulchrius, si oculos mentis interrogas? *August. in Joan. c. 1. tract. 3.* Tu igitur Jehova sis interior dominator noster, sis interior pastor & consolator noster, sis interior fiducia nostra *Aug. Psal. 30.* ut certò credamus & statuamus, quòd tu nunquam nobis auferaris, qui dedisti, quamvis nobis ablatum sit, quod dedisti *August. Psal. 32.*

SEXTUM remedium est, ut finem cogitemus, & vigilemus. *Es sentiamus, quia vapulamur, & sciamus, quia vapulamur, & doleamus, quia vapulamur Aug. Ps. 122.* Profunt enim istæ molestiæ, tribulationesqve, & mala temporalia, quæ fideles pie perferimus, vel ad sanandum tumorem superbiæ; vel ad probandam exercendamq; patientiam, cui probata & exercitata, clarior merces uberiorq; servatur; vel ad exercendam probandamq; justiciam, vel ad demonstrandam hujus vitæ miseriam, ut illam beatitudinem veram atq; perpetuam & desideremus ardentius, & instantius inquiramus: ad quæcunq; vel deniq; flagellanda & abolenda peccata *Aug. Epist. 121. & de Trinit. lib. 13. cap. 16.* & ideò Deus huic vitæ malè dulci miscet amaritudines tribulationum, ut aliam, quæ salubriter dulcis est, requiramus *Aug. Ps. 43.* miscet tribulationes gaudiis

B

terrenis

errenis, ut tribulationē sentientes & amaritudinem, discamus
æternam desiderare dulcedinem *Aug. Ps. 137.* erudit nos Deus
talibus flagellis, ut non tenebrentur tenebræ nostræ; agno-
scamus nos sub pœna flagelli esse; & benedicamus Deum mi-
scentem jam amaritudines dulcedini vitæ temporalis, ne
temporalium deliciarum delectatione cœcati non desidere-
mus delicias æternas *Augustin. in Psalm. 138.* sed ut Deum ma-
gis diligamus, neve fortè per sagineam corrumpamur, & ob-
liviscamur eum, subtrahit nobis aliquando, quæ necessaria
sunt, & atterit nos, ut sciamus, quia pater & Dominus est non
solum blandiens, sed & flagellans *August. Psal. 62.* Et cum blan-
ditur, pater est, & cum cædit, pater est. Ideò blanditur, ne
deficiamus: Ideò cædit, ne pereamus *Aug. Psal. 98.* nam &
eos, quos emendat, Deus multum amat: sed ne dissoluta se-
curitate negligentius agant: abscondit ab eis dulcedinem
amoris sui, quibus utile est timere ipsum *August. Psal. 30.* &
si cessaret Deus, neq; misceret amaritudines felicitatibus se-
culi, oblivisceremur eum. Sed ubi angores molestiarum fa-
ciunt fluctus animæ, fides illa, quæ ibi dormiebat, excitatur
August. Psal. 93. & experimur quotidie, calamitates & mala
hujusmodi usu quodam bono converti in bonum, dum non
augent nostram concupiscentiam sed exercent patientiam,
Aug. Epist. 156. crebrescunt molestiæ in hujus vitæ fragilitate, &
æternam requiē nos desiderare compellunt *August. Epist. 144.*
Nam cui verè propicius est Deus, non solum donat peccata,
ne noceant ad futurum seculum, sed etiam castigat, ne semper
peccare delectet *Aug. Psal. 98.* Si quando ergo existant tentatio-
nes & pressuræ, unde non sperabantur: jam congregatis velut
in utrem aquis maris, intelligamus, Dominum hoc facere ad
disciplinam, ut excuriat à nobis malè providentem de tem-
poralibus securitatem, & dirigat nos in regnum suum com-
posito

posito desiderio *August. Psal. 32.* Vita enim hæc quolibet redundantans felicitate multos fallit: Deus neminem *Aug. Ps. 74.* sub medico isto positi urimur, secamur, clamamus: non audit medicus ad voluntatem sed ad necessitatem *August. Psalm. 21. & 22.* Nunquid ejulatus ejus, qui secatur, retrahit manum medici artificiosè secantis! ille clamat, ille secat: crudelis, qui non audit clamantem, an potius misericors quia vulnus persequitur, ut sanet agrotum *August. in Joan. c. 1. tract. 7.* Deum in tribulationibus laudemus, & opera misericordiæ alacrius faciamus: Sicut enim ad loca munitiora festinantius migrant, qui ruinam domus vident contritis parietibus imminere: sic corda Christiana, quanto magis sentiunt mundi hujus ruinam crebrescentibus tribulationibus propinquare, tanto magis debent bona, quæ in terra recondere disponebant, in thesaurum cœlestem impigrâ celeritate transferre; ut si aliquis humanus casus acciderit, gaudeat, qui de loco ruinoso emigravit: si autem nihil tale fuerit subsecutum, non contristetur, qui quandoq; moriturus immortalī Deo, ad quem venturus est, bona propria commendavit *August. Epist. 138.* Et summatim, occultâ dispensatione providentiæ Dei tribulationes & persecutiones permittuntur in alium ad pœnam, in alium ad probationem, in alium ad coronam. Ad pœnam, quomodo permitti sunt alienigenæ capere populum Israel, quia peccaverant in Deum. Ad probationem autem permittus est Diabolus in Job. Probatus autem est Job, confusus Diabolus. Ad coronam verò permitti sunt persecutores in Martyres. Occisi sunt Martyres, quasi vicisse se arbitrati sunt persecutores. Hi in manifesto falsò triumpharunt, illi in occulto verè coronati sunt *August. Psal. 29.* Tu igitur Jehova Deus in omnibus tribulationibus & adversitatibus tantum tunde, ut proficiamus, non ut deficiamus: tantum tunde, ut per-

duremus, non ut comminuamur *Aug. Psal. 38.* Sit non nulla nobis jucunditas, ne deficiamus: nec sit plena securitas, ne malè exulemus *Aug. Psal. 85.* Tu fons vitæ da nobis inebriari ab ubertate domus tuæ, & voluptatis tuæ potari torrente, quo mundati atq; vegetati non solum tristitiâ non absorbeamur, verum etiam gloriemur in tribulationibus: scientes, quia tribulatio patientiam operatur, patientia probationem, probatio spem, quæ non confundit *August. Epist. 144.*

SEPTIMUM remedium est *consideratio dulcissimorum ex calamitatibus & adversitatibus nascentium & provenientium fructuum.* Omnis enim tentatio probatio est: & omnis probationis effectus habet fructum suum, quia plerumque nobismet ipsis ignoti sumus, quid feramus, quidve non feramus: ignoramus, & aliquando præsumimus nos ferre, quod non possumus, & aliquando desperamus, nos posse ferre, quod possumus. Accedit tentatio quasi interrogatio, & invenimur à nobis met ipsis, qui latebamus & nos met ipsos, sed artificem non latebamus *Aug. Psal. 55.* Erudit Deus bonos per malos, & per temporalem potentiam damnandorum exercet disciplinam liberandorum *August. Psal. 37.* Sicut vasa figuli probat fornax, sic homines justos tentatio tribulationis *August. de morib. Ecclesiast lib. 1. c. 23.* Fornax est mundus, palea iniusti, aurum iusti, ignis tribulatio, aurifex Deus. Quod igitur vult aurifex, faciamus, ubi nos ponit aurifex, toleremus. Jubemur nos tolerare, novit ille purgare. Ardeat licet palea ad incendendum nos, & quasi consumendum nos, illa in cinerem vertitur; nos sordibus caremus *Aug. Psal. 61.* Malis quidem calamitates sunt tanquam ignis fœno: bonis ita sunt tanquam ignis auro. Manducatus est Judas ut fœnum: probatus est Job ut aurum *Aug. Ps. 103.* Et quemadmodum tu-
ba

ba ductilis ferro producitur: ita Christianorum cor in Deum pressurarum plagis extenditur *August. Ps. 32.* Tuba ductilis erat Job, quando repente percussus tantis damnis & orbitate filiorum, tunc illa tantæ tribulationis factus tuba ductilis sonuit, Dominus dedit, Dominus abstulit, sicut Domino placuit, ita factum est: sit nomen Domini benedictum. Quomodo sonuit, quàm suavem sonum dedit ista ductilis tuba? Adhuc tunditur: datus est in potestate, ut & caro ejus percuteretur. Percussa est, cepit putrescere, scatere vermibus supposita Eva ad seductionem, uxor ejus servata ad ministerium Diaboli, non ad solatium mariti, suggerit blasphemias, non obtemperat ille. Obtemperavit Adam Evæ in Paradiso: repellit Adam Evam in stercore. Melior Job putris in stercore: quàm integer ille in Paradiso *Augustin. Psal. 97.* Victus in Paradiso: victor in stercore. Ibi victus est à Diabolo per mulierem: Hic vicit Diabolum & mulierem *Aug. Psal. 34.* Cautior nimirum Adam in stercore, quàm Adam in Paradiso. Nam Adam in Paradiso consensit mulieri, ut de Paradiso emitteretur: Adam in stercore respuit mulierem, ut ad Paradisum admitteretur *Aug. Psal. 29.* Tu igitur creator & conservator noster sic nos luteos & stercoreos homines rege & guberna, ut simus aurum, non palea, istam ignis tribulationis absorbit, illud perpurgat: non simus aridi, ne de pressura nihil exeat *Aug. Psal. 49. & Psal. 55.* Sed ex tribulatione fructum feramus multiplicem cum patientia *Luc. 8. v. 15. Aug. Psal. 128.*

OCTAVUM huic adhærens remedium est *necessitas.* Neque enim revera, si fallacis prosperitatis semper hic tranquillitas arrideret, anima humana portum illum veræ certæque securitatis appeteret *August. Psal. 156.* Versamur igitur in regione non gaudendi sed gemendi, non jam exultandi sed adhuc plangendi *Aug. Psal. 55.* Quantum acce-

dunt dies, augentur tribulationes. **Nemo** sibi promittat, quod Evangelium non promittit: non nobis promittunt scripturæ nostræ in hoc seculo; nisi tribulationes, pressuras, angustias, augmenta dolorum, abundantiam temptationum *August. Psal. 39.* Quamdiu hic est Ecclesia, non de erit labor, pressura, tribulatio: nihil aliud speremus *August. Psal. 48.* Non potest vita nostra in hac peregrinatione esse sine tentatione: quia profectus noster per tentationem nostram fit: nec sibi quisque innotescit, nisi tentatus, nec potest coronari, nisi vicerit, nec potest vincere, nisi certaverit, nec potest certare, nisi inimicum & tentationes habuerit *Aug. Psal. 60.* Est tota vita humana super terram tentatio *Job. 7.* Persecutus est planè & Diabolus animam Christi, & Judas animam Magistri: & nunc ad persecutionem corporis Christi idem Diabolus manet; Judas autem Judæ succedit *August. Psal. 142.* Tuigitur Dominus noster, qui passione tuâ ostendisti nobis vitam præsentis necessitatis, quâ oportet & laborare & tribulari, & ad extremum mori *Aug. Psal. 148.* in hac necessitate nobis succurre: & proba atque castiga nos, non ut Rex severus, sed ut pater benignus *Sapient. 11. v. 11.* Non ut iudex dam-nans, sed ut pater corrigens *August. Psal. 79.* Et nos te adjuvante effandemus super nos animam nostram, confitebimur in lacrymis, gememus in confessionibus, in miseriis suspirabimus *Aug. Ps. 85.*

NONUM remedium est, ut certò statuamus, Deum summè fidelem esse *Deut. 32. v. 2. Esaie 49. v. 7. 1. Thes. 5. v. 24. & 2. ad Thess. 3. v. 1. Job. 3. v. 9.* Et in calamitate benignè nobis facere, ne dolorem habeamus super dolorem *Phil. 2. v. 27.* Ne vè supra vires tentemur & periclitemur *1. Cor. 10. v. 13.* Nam si tantum posset nocere Diabolus, vel unusquisque homo malus, quantum vult: non aliquis justorum remaneret,

ret, aut aliquis fidelium esset in terrâ. Ideò ad mensuram permittitur tentare Diabolus *August. in Psal. 52.* Ut erudiamur, non opprimamur, & ut post mensuram lacrymarum sequatur corona gaudiorum *August. Psal. 79.* Nam tota miseria generis humani, in qua gemit mundus, dolor est medicinalis, non sententia poenalis *August. Psal. 138. pag. 868.* dulcia sint nobis flagella patris, ne sit amara sententia iudicis *d. Psal. 138.* Tu igitur clementissime pater infunde nobis poculum ad mensuram, quam ferre possumus, & poculum præbicum gustando prius aliquantum edulca, ut id cum amaritudine tolerabili imbibitum, & vitiositatibus expurgandis & perimendis adhibitum nobis dulcescat.

DECIMUM remedium est *consideratio liberationis certissima.* Etsi enim mens nostra est in tribulationibus marcida, fessa in angoribus, contracta in tentationibus, agra in laboribus: tamen erigitur desuper capiens veritatem & consolationem *August. Psal. 42.* sæviet quantumlibet inimicus, oppugnet nos, insidias nobis præparet, scandalis crebrescat, & faciat angere cor nostrum: inquilini erimus in tabernaculo Jehovæ usque in secula. Non vincetur Ecclesia, non eradicabitur, nec cedit quibuslibet tentationibus, donec veniat hujus seculi finis, & nos ab ista temporali æterna illa habitatio suscipiat: ad quam nos deducet, qui factus est spes nostra *August. Psal. 61.* capimur certè miserabiliter, sed evellit Deus misericorditer *August. confess. 10. c. 341.* multi sunt languores, multi sunt & magni: sed major & amplior est medicina creatoris *August. Confess. 10. c. 43.* ætas est seculi, sed magna umbra est sub alis Dei *August. Psal. 60.* quando magis crebra sunt mala: dulcior est Dei misericordia *August. Psal. 41.* Brevis est molestia nostra; æterna beatitudo nostra: ad modicum dolemus, sine fine gaudebimus

debimus *August. Psal. 36.* Expectemus Dominum, qui nos
 salvos faciat à pusillanimitate & tempestate *August. Psal. 54.*
 & liberet nos ab omni tentatione & opprobrio, & de-
 spectu *August. Psal. 122.* ut exultantes cum illo evadamus scan-
 dala, tribulationes mundi, persecutiones inimicorum, do-
 los hæreticorum, suggestiones Diaboli, & cupiditatum
 conflictationes *August. Psal. 123.* Tu igitur benignissime pater
 libera nos à malo *Matth. 5. v. 13. Luc. 11. v. 4.* Tu clementissi-
 me Domine, qui resurrectione & clarificatione tuâ osten-
 disti nobis vitam, quam accepturi sumus, cum veneris
 retribuere digna dignis, mala malis, bona bonis *Aug. Psal.*
148. interim in hac peregrinatione & calamitate nos serva,
 & protege. Ceterum, quod totius rei caput unum & sum-
 mum est, tibi soli sapienti, immortalis, æterno, omni-
 potenti Jehovah Deo sit laus, gloria, & robur, tibi, inquam,
 vel cædenti, vel blandienti, tibi vel flagellanti, vel condo-
 nanti, tibi, vel exercenti, vel consolanti, tibi, vel
 urenti, vel secanti, vel sine istis remediis co-
 ronanti, Amen.

MEDI-

MEDITATIONES TRES DE INIMICIS DILIGENDIS.

PRIMA.

DOles humanam miseriam, cujus in amicitiiis mutua charitate retinendis, quanta liber illa sit, incerta permansio est. *Aug. Epist. 19.* nimirum difficile tibi est, proximum eundemque amicum constanti & perpetuâ voluntate diligere, longeque difficilior, inimicos dilectione & charitate debitâ complecti. Certè in justificationibus Domini nulla res est difficilior & mirabilior, quàm ut suos quisque diligat inimicos. *Aug. Psal. 118.* Sed cum Jehovah Deus disertè ac præcisè præcipiat, ut inimicos diligas, *Matth. 5. v. 44. Luc. 6. v. 27. Act. 7. v. 6.* cum viro sancto patrem Domini nostri Jesu Christi adi, & da, dicas mihi, quod jubes, & tum jube, quod vis *August. Confession. 10. c. 29. c. 31. & c. 37.* Medicum illum adhibe, ut ægro tibi persuadeat, amarum quidem esse, inimicum diligere, sed salubre, *August. Psal. 39.* Noli igitur orare & dicere, occide illum inimicum meum. Nam istâ precatatione non Dominum inquiris, sed quasi facis te judicem super inimicum tuum, & facis questionarium Deum tuum. Unde scis, ne melior te sit, cujus mortem quæris? *Aug. Psal. 33.* Noli inimicum hominem odio habere: ne, cum odis malus, quem pateris malum, sint duo mali *August. Psal. 30.* Neve charitas, quæ unum ægrotum flebat, qui te oderat, jam duos plangat, si & tu odisti *August. tract. 8. in epist. Joan. Diligas*

C

Cothmann 1614.

ligas igitur bonus: & quem pateris malum, ut vel unus sit malus; *August. d. Psal. 30.* Ora pro te primitus, ut animum tuum Deo miserante atque opitulante vincas, quo fereris in ulciscendi cupiditatem, cum detrahitur sive præsenti sive absenti tibi. Deinde, cum patientiam recordaris tanquam ipso excitato, sicut factum est, cum dormiret in navi, quæ perturbationem cordis tui tempestatemque tranquillat, animo sedato atque placato: ora etiam pro ipsiis detractoribus tuis, ut securus dicas: Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris *Aug. Psal. 108.* ora, inquam, pro inimico, & ut fratrem admone *2. ad Thessal. 3. v. 15.* qui etiam, si sanabilis sit, à malo desistet, & ad mutuam charitatem flectetur, sed si sit insanabilis, & maledictionem diligere perrexerit; maledictio ei veniet *Ps. 109.* At respicis inimicum tuum adversantem, sævientem, mordentem verbis, exasperantem contumeliis, insectantem odiis *Augustin. d. 1. tractat. 8.* ægrè fers, quod fortè te persequitur vicinus tuus, aut ille, quem læsisti, aut cui fecisti injuriam: aut qui vult auferre res tuas: aut contra quem prædicas veritatem: aut cujus peccatum objurgas: aut quem malè viventem benè vivendo lædis. *Augustin. Psal. 34.* Cum aliquid tale Pateris Christianus, non debes facilè vel ut odio ire in eum, à quo pateris, & velle ventum vincere: sed convertere te ad orationem, ne amittas dilectionem: Neque enim timendum est, aliquid faciat homo inimicus. *Augustin. Psal. 54.* Sævit in te homo? ille sævit: tu deprecare ille odit: tu misere-re. *Augustin. d. tractat. 8.* Quid enim facturus? Multa maledicturus, opprobria jaculaturus, in conviciis sæviturus. Sed quid tibi? gaudete, inquit Christus, & exultate, quoniam merces vestra multa est in cælis. Ille in terrage-minat convicia: tu in cælo lucra, *Augustin. d. Psal. 54.*
Ille

Ille angustias tibi facit in terra : tu migra in cœlum, sursum cor ibi habe, ubi latitudo est, ut nullas angustias patiaris in spe vitæ æternæ *d. tractat. 8.* Sed læviate amplius, possit & aliquid amplius: quid te securius? cui dictum est: Nolite timere eos, qui corpus occidunt, animam autem non possunt occidere. Quid est ergo timendum, quando pateris inimicum? Ne conturbetur in te dilectio, quâ diligis inimicum. Etenim inimicus ille homo caro & sanguis, quod videt in te, appetit. Alius autem inimicus occultus rector harum tenebrarum, quas tu pateris in carne & sanguine, alterum occultum tuum petit, thesauros tuos interiores deprædare & vastare molitur. Duos ergo inimicos constitue ante oculos, unum apertum, & alterum occultum; apertum, hominem; occultum, Diabolum. Homo ille hoc est, quod tu, secundum naturam humanam; secundum fidem autem & dilectionem nondum, quod tu, sed poterit esse, quod tu, Cum ergo sint duo, unum vide, alterum intellige, unum dilige, alterum cave. Namque & inimicus ille, quem vides, hoc in te vult humiliare, unde vincitur: verbi gratia, si divitiis tuis vincitur, pauperem te vult facere: Si honore tuo vincitur, humilem te vult facere: Si viribus tuis vincitur, debilem te vult facere. Ea igitur intendit in te vel dejicere, vel auferre, quibus vincitur, & ille occultus inimicus illud tibi vult tollere, unde vincitur. Homo enim hominem vincit humanâ felicitate! Diabolum autem vincit inimici dilectione. Quomodo ergo homo ambit auferret tibi & detruncare aut avertere felicitatem, quâ vincitur: sic & Diabolus hominem vult vincere auferendo, unde vincitur. Sed cura in corde servare inimici dilectionem, quæ Diabolum vincit. Sæviate homo, quantum potest, auferat, quic-

quid potest: Si diligitur apertè saviens, vincitur occultè
saviens , *Augustin. d. Psalm. 54.*

AL T E R A.

Justus magis cupit inimicum suum corrigi, quàm puniri:
& cum in eum videt à Domino vindicari, non ejus de-
lectatur poenā, quia non eum odit: sed divina justitia,
quia Deum diligit. Denique si in hoc seculo in eum
vindicatur, vel pro illo etiam lætatur, si corrigitur, vel
certè pro aliis, ut eum timeant imitari. Ipse quoque fit
melior non supplicio illius odia sua pascendo; sed errata
emendando. Ac per hoc de benevolentia est, non de
malitia, quod lætatur justus, cum videt vindictam, &
manus suas lavat, id est, opera sua mundiora efficit in san-
guine, hoc est, in exitio peccatorum, sumens inde non
mali alieni gaudium, sed divinæ admonitionis exemplum.
Si autem in futuro seculo, ultimo Dei judicio, vindica-
tur: hoc ei placet, quod Deo, ne benè sit malis, ne pio-
rum præmiis etiam impii perfruantur: quod utique in-
justum est, & à regula veritatis, quam justus diligit, alie-
num. Cum enim nos ad diligendos inimicos dominus hor-
taretur, exemplum proposuit patris nostri, qui in cœlis
est, qui facit solem oriri super bonos & malos, & pluit super
justos & injustos. Nunquid tamen ideò vel tempo-
ralibus correptionibus non emendat, vel pertinaciter du-
ros in fine non damnat? Sic ergò inimicus diligendus, ut
non displiceat Domini justitia, quā punitur: & sic placeat
justitia, quā punitur, ut non de malo ejus sed de bono ju-
dice gaudeatur. Malevolus enim animus contristatur, si
ejus inimicus correctus evaserit poenam. Et cum puniri
eum videt, vindicari ita se gaudet, ut non justiciā Dei,
quem

quem non diligit, sed illius, quem odit, miseriam delectetur. Et, cum Deo dimittit iudicium, ut plus noceat Deus quam ipse nocere possit, exoptat. Et, cum dat cibum esurienti inimico, potumque sitienti: malitiose sapit, quod scriptum est: Hoc enim faciens carbones ignis congeres super caput ejus. *Roman. 12. vers. 20.* Agit enim, ut amplius aggravet & ei excitet indignationem Dei: quam carbonibus ignis significari putat: non intelligens, illum ignem esse poenitentiae, urentem dolore, quo usque caput erectum superbia, beneficiis inimici ad humilitatem salubrem deponatur, & in bono illius: hujus malum vincatur: Unde Apostolus vigilanter ad junxit: Noli vinci a malo, sed in bono vince malum. *Quomodo autem potest vincere in bono malum, in superficie bonus, & in abdito malus: qui opere parcit; & corde savit, manumitis, voluntate crudelis? intelligamus ergo sanctos homines Dei suos inimicos dilexisse, nec cuiquam voluisse: nisi bonum: quod est pietas in hoc seculo, aeternitas in futuro: in poenis autem malorum non malis eorum, sed Dei bonis judiciis fuisse delectatos* *August. Psalm. 78.* Pone tibi ante oculos hominem iniquum commotum animo, trucem vultu, flammantibus oculis, scintillantibus verbis ferri in hominis necem, in depradationem, in injurias, in contumelias, non se capere, non se tenere: alterum, patienter excipientem verbera ac plagas, quicquid ille inferre voluerit, & percutienti maxillam, parantem alteram: cum videris hinc furias, inde lenitatem: hinc iram, inde patientiam: hinc flammam, inde tolerantiam, dubitas pronunciare, quis eorum ardeat, poenamque patiatur? Illenè, cujus corpus vexatur, an cujus animus vexatur? Propterea & Esaias Propheta dixit: Et nunc ignis adversarios comedet. Quid est & nunc? Antequam veniat dies

C3

ille

ille iudicii magnus, jam furore suo ardet, qui postea supplicio sempiterni illius ignis arsurus sunt. Nisi forte potatis, fratres mei, quia iniusticia, quæ procedit ex homine ad lædendum alterum hominem, illi, ad quem procedit, nocet, & illi, de quo procedit, non nocet? Unde fieri potest? Aliquando facula ardens apponitur ad lignum humidum & viride, & non illud incendit, ipsa tantum ardet; sic & inimicus tuus. Si quis fortè existit iniustus, qui tibi moliatur insidias, vel præparet aliquas molestias iniustus est. Tu si viride lignum fueris, id est, si succo spiritali vicens & virens flammis inimicitiarum restiteris, orando pro illo, qui te persequitur: Ille ardet, tu manes integer: & iniusticia illius illi nocet, tibi nihil nocet: nisi fortè putas, quia nocet tibi, si corpori tuo aliquid fecerit, & anima patiens & incorrupta ad Deum coronanda pervenerit, sequens exemplum domini sui, qui pati maluit à Judæis, & qui poterat non mori, mortuus est, & qui poterat non nasci, natus est. Tu enim conditione natus es, ille voluntate: tu conditione moreris, ille misericordia. Quomodo ergò illi nihil nocuerunt Judæi, sic nec tibi quisquam persecutor inimicus, si tu elegeris esse membrum capitis illius *Augustin. Psalm. 96.* Denique si tu inimico tuo amicus: & erit Deus inimicus inimicorum tuorum, & adversarius adversariorum, tuorum *Exod. 23. vers. 22.* Amen.

TERTIA.

Beatus, qui amat te Deum, & amicum in te, & inimicum propter te, *Augustin. confess. 4. c. 8.* Præcipis tu sine exceptione dilectionem proximi: & ne, quisquam exceptionem in inimicis ex se comminiscatur, inimicos diligere in specie jubes *Matth. 5. v. 44.* Beatus verò, qui præcepta tua servat. *Exod. 20. vers. 6. Numer. 15.*

v. 40.

v. 40. Sed sunt alii quoque ejus rei fructus magni, & dulces: Nam tuo præsidio atque munimento inimicitias non pertimesco, cujus præcepto & dono diligo inimicos *Augustin. de vera religion. c. 47.* & sicut amici adulantes me pervertunt, sic inimici litigantes me corrigunt. *Augustin. Confess. 9. vers. 8.* & sunt inimici jurgantes plerumque utiliores, quàm amici objurgare metuentes *Augustin. Epistol. 15.* Sunt inimici mei quodammodo ferraamenta tua, quibus sanor. Tu novisti, utile esse, ut exspolient me: tu novisti, utile esse, ut valupem. De illis me curas, opto igitur, ut illi sanentur, *Augustin. tractat. 8. in Epist. Joban.* & ut inimicos diligens ex susurronibus vel detractoribus correctos habeam consortes. *Augustin. de Civitat. Dei, libr. 5. cap. 19.* Propicius, Domine, illis esto, dimitte illis peccata, incute illis terrorem, muta illos, non amo in illis, quod sunt, sed quòd velim, ut sint *Augustin. d. tract. 8.* Nunquid Medici ægrotos diligunt, ut semper ægrotent: ad hoc diligunt ægrotos: ne ægroti permanent sed ut ex ægrotis sani fiant. Et quanta plerumque patiuntur Medici à phreneticis? quales contumelias verborum? plerumque etiam percutiuntur: persequitur Medicus febrem, ignoscit homini: morbum odit, amat ægrotum. Sic inimicum oderim, quod invidet, & sævit sed amaverim, quod à Deo factus sit. *d. tractat. 8.* Denique, si inimici vel maximè pecuniam tollant, exspolient, proscribant, in exilium mittant, doloribus, tormentisque crucient, ad extremum, si permissi fuerint, occidant tamen à te Deo meo separare me non possunt. *Augustin. Psalm. 137.* Exurgant igitur inimici, sive ex numero malorum hominum, sive ex numero malorum angelorum. *August. Psalm. 117.* taceant, & occultent, inimicitias suas: *Aug. Psalm. 139.* agant ex insidijs: *Exod. 1: v. 10. & seqq.* si callida

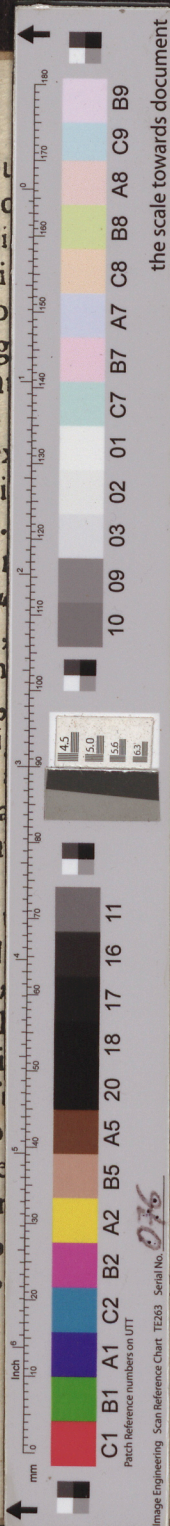
callida & in infidiosa consilia non succedant, ad violenta
 consilia properent: *Exod. i. v. 22.* hos ego omnes in tuo
 adiutorio despiciam, *Augustin. d. Psalm. 117.* Quamdiu
 hic est ecclesia, quam diu gemit triticum inter paleas,
 quamdiu gemunt spicæ inter zizania, quamdiu gemunt
 vasa misericordiæ inter vasa iræ facta in contumeliam,
 quamdiu gemit lilium inter spinas non deerunt inimici,
 qui dicant: Quando morietur & peribit nomen ejus?
 Sed ecce illi sine fine moriuntur: & permanet ecclesia præ-
 dicans manum domini omni generationi
 superventuræ, *Augustin.*
Psalm. 70.

DEO GLORIA.

HÆc tua, Christe Deus, vox est, quâ diligere hostes:
 Et, qui læserunt nos, adamere jubes,
 Sentio, Christe, meas culpas: has Christe, remitte:
 Quodque jubes, mihi da: quod cupis, hocque jube.

v. 40. Sed sunt alii quoque ejus rei fructu-
ces: Nam tu præsidio atque munimento
pertimesco, cujus præcepto & dono dili-
^{gunt.} *de vera religion. c. 47.* & sicut ami-
pervertunt, sic inimici litigantes me co-
^{stunt.} *Confess. 9. vers. 8.* & sunt inimici iurg-
utiliores, quam amici objurgare metuen-
^{sol.} 15. Sunt inimici mei quodammodo
quibus sanor. Tu novisti, utile esse, ut ex-
novisti, utile esse, ut valupem. De illi-
igitur, ut illi sanentur, *Augustin. tractat.*
ban. & ut inimicos diligens ex susurro-
ctoribus correctos habeam consortes. *Aug.*
Dei, libr. 5. cap. 19. Propicius, Domine,
te illis peccata, incute illis terrorem, ma-
amo in illis, quod sunt, sed quod velim,
d. tract. 8. Nunquid Medici agrotos dili-
agrotent: ad hoc diligunt agrotos: ne-
ant sed ut ex agrotis sani fiant. Et quanta
untur Medici à phreneticis? quales con-
rum? plerumque etiam percutiuntur:
dicus febrem, ignoscit homini: morbo
agrotum. Sic inimicum oderim, quod
sed amaverim, quod à Deo factus sit. *d. tract.*
que, si inimici vel maximè pecuniam toll-
proscribant, in exilium mittant, dolori-
que crucient, ad extremum, si permissi fi-
tamen à te Deo meo separare me non po-
Psal. 137. Exurgent igitur inimici, sive
lorum hominum, sive ex numero malorum
August. Psalm. 117. taceant, & occultent,
Aug. Psalm. 139. agant ex insidijs: *Exod.*

dul-
non
Au-
me-
ugu-
que
Epi-
tua,
tu
opto
Jo-
etra-
itat.
mit-
on-
stin.
nper
ane-
pari-
rbo-
Me-
mat
avit
eni-
ient,
ntif-
dant
stin.
ma-
um.
suas:
gg. si
llida